T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/242
KARAR NO : 2019/759
KARAR TR: 25.11.2019

ÖZET : 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen "konu ve dava sebebinin aynı olması" ve "kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması" koşullarını taşımayan BAŞVURUNUN REDDİ gerektiği hk.

KARAR

Hüküm Uyuşmazlığının
Giderilmesi İsteminde Bulunan
(Adli Yargıda Davalı
İdari Yargıda Davacı) : H.Ö.
Vekili : Av. A.Ş.
Karşı Taraf Davalı:Adli Yargıda(Davacı)
İstanbul İl Özel İdaresi
Vekili : Av. Z.G.Y.
İdari Yargıda (Davalı)
Kocamustafapaşa VergiDairesi Müdürlüğü

O L A Y : Davacı İstanbul Valiliği (İl Özel İdareye izafeten) vekili, adli yargı yerinde açtığıdava dilekçesinde özetle; Gaziosmanpaşa hudutları dahilinde H.Ö. tarafından kaçak ve ruhsatsız malzeme alımı ile ilgili olarak İlçe Özel idare Müdürlüğü elemanları tarafından düzenlenen 18.01.1999 tarihli tutanakta 26.302.5 ton malzemenin alındığının tespit edildiğini, 3213 sayılı Maden Kanuna tabi olmayan Grovak olduğu tespit edilmiş ve bu maddenin Taşocakları Nizamnamesi kapsamına giren mevattan olması nedeniyle Taşocakları Nizamnamesinin 29.ve 30. maddesine göre işlem yapıldığını, kaçak malzemenin M3 bedeli 1.500.000-TL olup buna göre (26.302.5 ton:1.4=18.787 M2) 18.787.M3 malzeme X 1.500.000-TL ------- 28.180.500.000-TL toplam bedel olduğunu ileri sürerek, 28.180.500.000-TL Taşocağı malzemesi bedelinin, 18.01.1999 tarihinden itibaren, en yüksek banka faizi ile birlikte tahsiline (Fazlaya dair haklarının saklı kalmak kaydıyla) davalının menkul ve gayrimenkul malları ile, üçüncü şahıslardaki alacakları üzerine ihtiyati haciz konulmasına teminatsız olarak karar verilmesi istemiyle H.Ö.'e karşı 27.7.1999 tarihinde dava açmıştır.

GAZİOSMANPAŞA 3. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ 18.10.2001 gün ve E:1999/623, K:2001/833 sayı ile," Dava davalı H.Ö.'ün uhtesinde bulunan İR 4708 sayılı mermer sahasında üretimi yapılan 26302,5 ton / malzemenin Maden Kanununa tabi olmayan grovak olduğu taşocakları nizamnamesinin 29.ve 30. maddesi gereği bedeli olan 28.180.500.000-TL'nin ---- 18.01.1999 tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte tahsiline ilişkindir.

Taraflar arasında ihtilaf davalının kendi maden sahasında çıkardığı malzemenin bedelini davacı Özel İdareye ödeyip ödemeyeceği hususlarındadır.

Tüm deliller toplanmış, Mahkememizce keşif yapılmış, malzeme alınan saha tam olarak tespit edilemediğinden Kadastro Mühendisi ve Maden mühendisi bilirkişiler raporunu sunamamıştır.

Dosya üzerinden yaptırılan incelemede sunulan Bilirkişi raporuna göre çıkarılan Madenin mermer olmadığı Grovak olduğu ve istenen tazminatın yerinde olduğu raporda belirlenmiştir.

Taşocakları Nizamnamesinin 30. maddesine göre ruhsatsız ocak açılması halinde ceza-i müeyyide uygulanacak ve Ocak zaptedilip ihaleye çıkarılacaktır, 29.maddede çıkarılan malın zapt edileceğine dair birhüküm yoktur.

Madenlerin mülkiyeti hazineye aittir, 21.2.1956 tarihinde çıkan 6664 sayılı yasa ile ihalelerin Vilayetçe yapılması,harç ve resimlerin tahsili Vilayetlere bırakılmıştır.Yargıtay 4.Hukuk Dairesinin 5.10.987 tarih 4134 Esas,7125 karar sayılı ilamı da aynı yöndedir. Davacı İl Özel İdare, Kum ocaklarının sahibi olmadığından Madenlerin sahibi Hazine olduğundan asıl hak sahibi hazine ,ancak uğradığı zararı talep edebilir, davacı idarenin böyle bir talebe hakkı yoktur açıklanan nedenlerle davacının davasının reddine karar vermek gerekmiştir.

HÜKÜM /Yukarıda açıklanan gerekçe ve nedenlerle;

1-Davacının davasının reddine" karar vermiş, bu karar davacı idare vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi: 9.5.2002 gün ve E:2002/1131, K:2002/5598 sayı ile, dosyadaki yazılara, kararın dayandığı kanıtlarla yasaya uygun gerektirici nedenlere göre yerinde görülmeyen bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve yasaya uygun olan hükmün onanmasına karar vermiş, davacı idare vekilince kararın düzeltilmesi isteminde bulunulmuştur.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi: 7.10.2002 gün ve E:2002/9214, K:2002/10871 sayı ile, temyiz ilamında bildirilen gerektirici nedenler karşısında Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun değişik 440. Maddesinde sayılan nedenlerden hiçbirine uygun olmayan karar düzeltme isteğinin reddine ve aynı Kanunun 442/3 ve TCK'nun 24. Maddesi gereğince54.500.000-TL. Para cezasının karar düzeltme isteyenden alınarak hazineye gelir kaydedilmesine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı H.Ö. vekili tarafından, davacının uhdesinde bulunan İR-4708 sayılı Kalker sahasından 26.302,9 ton Grovak çıkarıldığının ve Grovakın 3213 sayılı Maden Kanununa tabi olmaması nedeniyle 28.180,50-TL haksız kazanç elde edilmiş olduğunun tespit edilmesi üzerine, anılan tutarın tahsili amacıyla 02.04.2009 tarih ve 074999 sayılı haciz tutanağı ile davacının menkul mallarına uygulanan haciz işleminin, haksız kazanç tutarının 6183 sayılı Kanun hükümleri uyarınca takibinin mümkün bulunmadığı ileri sürülerek iptali istemiyle Kocamustafapaşa Vergi Dairesi Müdürlüğüne karşı 7.4.2009 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

İstanbul 7. İdare Mahkemesi 28.4.2010 gün ve E:2009/1387, K:2010/801 sayı ile, 6183 sayılı Yasa'nın 1. ve 62. Maddelerinden sözederek "Dava konusu olayda, yukarıda yer verilen mevzuat hükmünde haksız fiil ve haksız iktisaptan doğan alacakların 6183 sayılı Kanun kapsamında yer almadığının açık bir şekilde belirtilmiş olması karşısında, davacı tarafından haksız yere iktisap edildiği ileri sürülen ve vergi, resim, harç, ceza niteliğinde bulunmayan 28.180,50-TL'nin takip ve tahsilinin 6183 sayılı Kanun hükümleri uyarınca yapılma imkanı bulunmadığından dava konusu haciz işleminde hukuka uyarlık görülmemiştir.

Her ne kadar davalı idare tarafından davacı adına düzenlenerek ilanen tebliğ edilen ödeme emirlerinin kesinleştiği belirtilmekte ise de, 6183 sayılı Kanunun "Kanunun Şümulü" başlıklı 1. maddesinin ayrı ayrı bütün maddeler için geçerli olması karşısında, Kanun kapsamında yer almayan alacak için ödeme emri düzenlenmiş olsa bile, başlı başına 6183 sayılı Kanun uygulaması niteliğindeki haciz işlemi uygulama imkanı bulunmadığından davalı idare iddiasına itibar edilmemiştir. Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemin iptaline..."karar vermiş, davalı Kocamustafapaşa Vergi Dairesi vekilince bu karar temyiz edilmiştir.

Danıştay 8. Daire: 4.6.2014 gün ve E:2011/586, K:2014/4709 sayı ile, "…Temyize konu kararda, her ne kadar, söz konusu alacağın haksız kazanç ve iktisaptan kaynaklanması sebebiyle 6183 sayılı Kanun kapsamında tahsilinin mümkün olmadığı belirtilmişse de, hacze konu alacağın mülga Taşocakları Nizamnamesi'nin 29 ve 30. maddelerinin uygulanması sonucu kesilen para cezasından kaynaklandığı görülmekte olup, bu halde kamu alacağı niteliğinde olan söz konusu alacağın 6183 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri kapsamında tahsili yoluna başvurulmasının mümkün olduğu açıktır.

Bu durumda, davaya konu haciz işlemi hakkında işin esasına girilerek hukuka uygun olup olmadığı değerlendirilmek suretiyle bir karar verilmesi gerekirken, hacze konu alacağın haksız iktisap niteliğinde olduğundan bahisle 6183 sayılı Kanun kapsamına girmediği gerekçesiyle işlemin iptaline dair Mahkeme kararı bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle; İstanbul 7. İdare Mahkemesi'nin temyize konu kararının bozulmasına" karar vermiş, davacı vekili tarafından bu kararın düzeltilmesi isteminde bulunulmuştur.

Danıştay 8. Daire: 27.5.2015 gün ve E:2014/11272, K:2015/5145 sayı ile, " Danıştay dava daireleri ve İdari veya Vergi Dava Daireleri Kurulları tarafından verilen kararlar hakkında karar düzeltilmesi yoluna başvurulabilmesi 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 54. maddesinde yazılı nedenlerin bulunmasına bağlıdır.

İstemde bulunan tarafından öne sürülen düzeltme nedenleri sözü edilen maddede belirtilen nedenlerden hiçbirisine uymadığından düzeltme isteminin reddine, karar düzeltme giderlerinin istemde bulunan üzerinde bırakılmasına ... " karar vermiştir.

İSTANBUL 7. İDARE MAHKEMESİ 8.12.2015 gün ve E:2015/1347, K:2015/2371 sayı ile, bozma kararına uyarak, "... Dava dosyasının incelenmesinden; Maden İşleri Genel Müdürlüğü teknik elamanlarınca davacının uhsedisinde bulunan İR-4708 sayılı Kalker sahasında 26.302,9 ton Grovak çıkarıldığının tespiti üzerine davacı tarafından çıkarılan Grovak'm Maden Kanuna tabi olmaması nedeniyle 28.180.500.000-TL haksız kazanç sağlanıldığı belirlenerek belirlenen tutarın tahsili amacıyla İstanbul İl Özel İdaresi tarafından Gaziosmanpaşa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde 1999/623 esasına kayıtlı alacak davasının açıldığı, bu davada 07.10.20002 tarih E: 1999/623, K: 2001/833 sayılı karar ile madenlerin mülkiyetinin hazineye ait olduğu ve asıl hak sahibinin hazine olduğu belirtilerek davacı İl Özel İdaresinin talep hakkı bulunmaması nedeniyle davanın reddine karar verildiği, kararın kesinleşmesi üzerine İl Özel İdare Müdürlüğü'nün 19.02.2004 tarihli yazı ile durumun Defterdarlığa bildirildiği, bildirim sonrası adli yargı merciilerinde alacak iddiasında bulunmak yerine doğrudan davacı hakkında 28.293,00-TL tutarlı 07.06.2005 tarihli ödeme emrinin düzenlendiği ve bu ödeme emrinin ilanen tebliğ edildiği, bahse konu alacak nedeniyle 02.04.2009 tarih ve 074999 sayılı haciz tutanağı ile davacının menkul mallarına haciz konulması üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık konusu olayda; haciz işlemlerine konu alacağın mülga Taşocakları Nizamnamesi'nin 29 ve 30. maddelerinin uygulanması sonucu kesilen idari para cezasından kaynaklandığı görüldüğünden, kamu alacağı niteliğinde olan söz konusu alacağın 6183 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri kapsamında tahsili yoluna başvurulmasına olanak bulunmaktadır.

Bu durumda; 6183 sayılı Kanun kapsamında takip ve tahsil edilebilecek nitelikteki amme alacağının tahsili amacıyla tanzim edilen ödeme emrinin ilanen tebliği üzerine yasal süresi içerisinde ödenmediği anlaşıldığından, vadesinde ödenmeyen amme alacağının cebren tahsili amacıyla tesis edilen dava konusu haciz işleminde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle; davanın reddine..." karar vermiş, davacı vekili tarafından bu karar temyiz edilmiştir.

Danıştay 8. Daire: 24.10.2017 gün ve E:2016/11385, K:2017/7428 sayı ile, karar onanmış, davacı vekilinin karar düzeltme istemi de aynı Dairenin 7.5.2018 gün ve E:2018/1633, K:2018/2489 sayılı kararı ile reddedilmiş, karar kesinleşmiştir.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK:

Davacı vekili 31.12.2018 tarihinde kayda giren dilekçesi ile, "… 1- Gaziosmanpaşa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi, 18-10-2001 Tarihli 1999- 623 E, 2001-833 K. sayılı kararı ile reddedilen, Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 09-05-2002 Tarih ve 2002-1131 E, 2002-5598 K. Sayılı Kararı ile onanan ve yine aynı Dairenin 07-10-2002 Tarihli, 2002-9214 E. 2002-10871 K. sayılı kararı ile kesinleşen davanın reddi kararından sonra,

2-İstanbul 7. İdare Mahkemesince: 11-12-2009 Tarih 2009-1387 E. Sayılı yürütmeyi durdurma, akabinde, 28-04-2010 Tarih, 2009-1387 E. 2010-801 K. sayılı kabul kararının, Danıştay 8. Dairesi'nin 04-06-2014 Tarihili, 2011-586 E., 2014-4709 K. sayılı kararıyla bozulması üzerine İstanbul 7. İdare Mahkemesinde 18-12-2015 Tarih 2015-47 E. 2015-2371 K. Sayılı bozmaya uyarak verilen kararın kesinleşmesi üzerine iki dosya arasında ortaya çıkan hüküm uyuşmazlığının giderilmesi istemidir.

OLAYLAR

1-İstanbul ili Gaziosmanpaşa ilçesi, Cebeci köyünde İR-4708 Sayılı Maden İşletme ruhsat veizni ile Madencilik faaliyetinde bulunan müvekkilimin sahasında kaçak ve hukuksuz çalışan birtakım kişilerin ve firmaların Organize olarak şikayet etmesi üzerine Sahaya 30-05-1998 Tarihinde Genel müdürlükten teftiş heyeti gelmiş ve birtakım sözde tespitler yapmıştır. Bu Tespite yönelik olarak da Maden İşleri Genel müdürlüğü, Müvekkilim aleyhinde birçok idari işlem uygulamıştır. Bunlardan bir tanesi de İstanbul Valiliğine Yazılan, 15-07-1998 Tarih ve B.15.0.MGM.0.Ö2.01.02-791/23586 Sayılı Yazıdır.

1-Bu Yazı üzerine İl Özel İdare müdürlüğü yetkilileri 18-01-1999 Tarihinde Özel idare Müdürlüğü odasında tutanak tanzim etmişlerdir. Bu Tutanak Sahaya hiç gidilmeden, gidilmiş intibaını verdiği için müvekkilimce imza edilmemiştir.

3-Akabinde il Özel İdare Müdürlüğü Müvekkilim aleyhine Gaziosmanpaşa 3. Asliye hukuk Mahkemesinde dava açmış ve bu açılan dava Gaziosmanpaşa 3. Asliye hukuk Mahkemesinin 18-10-2001 Tarihli 1999-623 E, 2001-833 K. Sayılı Kararı ile reddedilmiş ve bu karar kesinleşmiş,

4-Mahkeme nin Kararının gerekçesi; "Davacı il özel idare kum Ocaklarının Sahibi olmadığından, Madenlerin Sahibi Hazine Olduğun dan, asıl hak sahibi hazine ancak uğradığı zararı talep edebilir, davalı idarenin böyle bir talebe hakkı yoktur..." Şeklindedir.

5-Bunun üzerine davacı il özel idare müdürlüğü: Mahkeme kararı doğrultusunda İşlem yapılmak üzere işlemi Defterdarlığa

19.02.2004Tarih ve 933 Sayılı yazılarıyla bildirmiştir. Bu yazılarında da:Taşocakları Nizamnamesine göre İşlem tesis etme yetkilerinin olmadığını da açıkça ifade etmiştir. Defterdarlıkta böyle bir iddiayı, Ekte örneği sunulan İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 14-05-2008 Tarih, Esas No:2007/14429, Karar No:2008/9023 Sayılı Emsal Kararında belirtildiği şekilde işlem yapması gerekirken, Kocamustafapaşa Vergi Dairesine tahsili için göndermiştir.

6-Oysaki; Emsal Kararın gerekçesinde de yazıldığı gibi, "... Adli yargı yerinden ocakta kaçak olarak çalıştığı konusunda herhangi bir karar alınmadan, idarece düzenlenen tutanağa istinaden tesis edilen bu işlemde yasal düzenlemelere uyarlılık bulunmamaktadır." Gerekçesiyle benzer bir dava konusu işlem iptal edilmiştir.

7-İstanbul defterdarlığı Yukarıdaki kararda da belirtildiği gibi yapmak yerine, Sadece 6183 Sayılı Kanun Kapsamında tahsilat yapma yetkisi olan, Kocamustafapaşa Vergi Dairesi de Alelacele Bu kanun hükümlerine dahi uymadan, hiçbir adres araştırması dahi yapmadan İlanen tebligat yapmak suretiyle hukuksuz olarak müvekkilim adına borcu kesinleştirmiş ve 074999 No lu Haciz tutanağı ile 02/04/2009 Tarihinde Mükellefin İkamet adresine giderek evindeki eşyalarını haciz etmiştir.

8-Tarafları ve konusu ayni olan haciz işlemi müvekkilim tarafından, İstanbul 7. İdare Mahkemesinde dava konusu edilmiştir. Mahkemece 11-12-2009 Tarih 2009-1387 E. sayılı Yürütme Durdurma, Akabinde, 28-04-2010 Tarih, 2009-1387 E. 2010-801 K. sayılı kabul kararı vermiştir. Karşı tarafın temyiz etmesi üzerine; Danıştay 8. Dairesi 04-06-2014 Tarih, 2011-586 E. 2014-4709 K. sayılı kararıyla bozmuştur. Danıştayın bozma gerekçesi "...Temyize konu kararda, her ne kadar, sözkonusu alacağın haksız kazanç ve iktisaptan kaynaklanması sebebiyle 6183 sayılı Kanun kapsamında tahsilinin mümkün olmadığı belirtilmişse de, hacze konu alacağın mülga taşocakları nizamnamesinin 29 ve 30. Maddelerinin uygulanması sonucu kesilen para cezasından kaynaklandığı görülmekte olup, bu hal de kamu alacağı niteliğinde olan söz konusu alacağın 6183 sayılı Kanunun ilgili hükümleri kapsamında tahsil yoluna başvurulmasının mümkün olduğu açıktır." şeklindedir.

9-Danıştayın yukarıdaki gerekçe ile yerel mahkemenin kararını bozması üzerine İstanbul 7. İdare Mahkemesi de 18-12-2015 Tarih 2015-1347 E. 2015-2371 K. Sayılı bozmaya uymuştur. Bu karar da; Danıştay 8. Dairesince 24-10-2017 Tarih ve 2016/11385 E.:2017/7428 K. sayılı kararı ile onanmış olup, Yine Aynı Dairenin 07-05-2018 Tarih 2018-1633 E. , 2018-2489 K. sayılı kararı ile onanarak kesinleşmiştir.

10-Uyuşmazlık Mahkemesi Kanununun 24.maddesine göre tarafları,konusu ve sebebi aynı olan ve kesinleşen çelişik kararların bulunması durumunda,hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunduğu için hüküm uyuşmazlığı varsayılır.Bu nedenle ortaya çıkan uyuşmazlığının giderilmesi için durumun Uyuşmazlık Mahkemesine sunulması gerekmiştir.

SONUÇ VE İSTEM : Yukarıda arz ve izah olunan sebeplerle, Gaziosmanpaşa 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 18-10-2001 Tarihl 1999-623 E, 2001-833 Karar sayılı kesinleşen kararıyla , İstanbul 7. İdare Mahkemesi'nin 18-12-2015 Tarih 2015/1347 E.-2015/2371 K. sayılı kesinleşen kararı arasındaki hüküm uyuşmazlığının giderilmesine karar verilmesi saygı ile vekaleten arz olunur." diyerek Uyuşmazlık Mahkemesinden talepte bulunmuştu.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasanın 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısı'nın yazılı düşüncesi istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI: "… İstanbul İli, Gaziosmanpaşa İlçesi sınırları içinde H.Ö.'ün uhdesinde bulunan İR-4708 sayılı (Mermer) Kalker Madeni ruhsatlı sahada, 26.302,90 ton Grovak çıkarıldığının Maden İşleri Genel Müdürlüğü elemanlarınca tespit edilmesi üzerine, Grovak'ın Maden Kanunu'na tabi olmaması nedeniyle 28.180,50 TL haksız kazanç sağlandığı gerekçesiyle bu tutarın yasal faizi ile birlikte tahsili için İstanbul İl Özel İdaresi tarafından anılan şahıs aleyhine Gaziosmanpaşa 3. Asliye Hukuk Mahkemesinde 27/07/1999 tarihli alacak davası açılmıştır. Mahkemece yapılan yargılama sonucunda 18/10/2001 tarihli ve E:1999/623, K:2001/833 sayılı karar ile özet olarak: Madenlerin mülkiyetinin Hazineye ait olduğu; 6664 sayılı Kanun ile ihalelerin yapılması, harç ve resimlerin tahsilinin vilayetlere bırakıldığı; Davacı İl Özel İdaresinin, kum ocaklarının sahibi olmadığı; madenlerin sahibi olan Hazinenin asıl hak sahibi olarak uğranılan zararı talep edebileceği; davacı İstanbul İl Özel İdaresinin böyle bir talebe hakkı olmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir. Temyiz yoluna başvurulması üzerine Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 09/05/2002 günlü ve E:2002/1131, K:2002/5598 sayılı kararı ile Gaziosmanpaşa Asliye Hukuk Mahkemesinin 18/10/2001 tarih ve E:1999/623, K:2001/833 sayılı kararı onanmış, karar düzeltme talebi ise yine aynı Dairenin 07/10/2002 tarihli ve E:2002/9214, K:2002/10871 sayılı kararı ile reddedilmiştir.

Gaziosmanpaşa 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 18/10/2001 tarihli ve E: 1999/623, K:2001/833 sayılı kararının kesinleşmesini müteakip İstanbul İl Özel İdare Müdürlüğünün 19/02/2004 günlü ve 08-176-660 sayılı yazısı ile mülga Taşocakları Nizamnamesine göre işlem yapılamadığını bu nedenle anılan ruhsatlı maden ocağının Devletin Hüküm ve tasarrufu altında olan yerlerden olması nedeniyle Grovak bedelinin Hazinece tahsilinin yapılması İstanbul Defterdarlığından istenilmiştir.

Bildirim üzerine davacının uhdesinde bulunan İR-4708 sayılı (Mermer) Kalker madeni sahasından çıkarılan 26.302,90 ton Grovak'ın 3213 sayılı Maden Kanununa tabi olmaması nedeniyle 28.180,50 TL haksız kazanç elde edilmiş olduğundan bahisle, anılan tutarın tahsili amacıyla davacı hakkında 28.293.- TL tutarlı 07/06/2005 tarihli ödeme emrinin düzenlendiği ve bu ödeme emrinin ilanen tebliği üzerine 02/04/2009 tarih ve 074999 sayılı haciz tutanağı ile davacının menkul mallarına uygulanan haciz işleminin iptali istemiyle dava açılmıştır.

İstanbul 7. İdare Mahkemesinin 28/04/2010 gün ve E:2009/1387, K:2010/801 sayılı kararı ile haksız fiil ve haksız iktisaptan doğan alacakların 6183 sayılı Kanun kapsamında yer almadığı bu nedenle vergi, resim, harç ve ceza niteliğinde bulunmayan alacağın ödenmemesi üzerine uygulanan haciz işleminde hukuka uyarlık görülmediği gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir. Anılan Kararın temyizi üzerine Danıştay Sekizinci Dairesinin 04/06/2014 günlü ve E:2011/586, K:2014/4709 sayılı kararıyla; hacze konu alacağın mülga Taşocakları Nizamnamesi'nin 29. ve 30. maddelerinin uygulanması sonucu kesilen para cezasından kaynaklandığı, kamu alacağı niteliğinde olan söz konusu alacağın 6183 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri kapsamında tahsili yoluna başvurulmasının mümkün olduğu gerekçesiyle Mahkeme kararı bozulmuştur. Bozmaya uyan İstanbul 7. İdare Mahkemesince davanın reddi yolunda verilen 18/12/2015 tarihli ve E:2015/1347, K:2015/2371 sayılı kararın temyizi üzerine Danıştay Sekizinci Dairesinin 24/10/2017 günlü ve E:2016/11385, K:2017/7428 sayılı kararı ile İdare Mahkemesi kararı onanmış, karar düzeltme talebi ise yine aynı Dairenin 07/05/2018 tarihli ve E:2018/1633, K:2018/2489 sayılı kararı ile reddedilmiştir.

Adli ve idari yargı kararları arasında oluştuğu ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının çözümü için öncelikle hüküm uyuşmazlığının oluşup oluşmadığının belirlenmesi gerekir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 2592 sayılı Kanun ile değişik 24. maddesinin 1. fıkrasında, "İ'inci maddede gösterilen yargı mercileri tarafından görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir." hükmü yer almaktadır.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için ;

a)Uyuşmazlık yaratan hükümlerin adli ve idari yargı mercileri tarafından verilmesi,

b)Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c)Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d)Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e)Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması,

koşullarının birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinden, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve yasa yollarına başvurularak kesinleşmiş kararların olduğu, bu kararlarda taraflardan en az birinin aynı olduğu anlaşılmaktadır.

Her iki yargı yerinde açılan davalar konu yönünden incelendiğinde:

Adli yargı yerinde ;

İstanbul İli, Gaziosmanpaşa İlçesi sınırları içinde H.Ö.'ün uhdesinde bulunan İR-4708 sayılı (Mermer) Kalker Madeni ruhsatlı sahada 26.302,90 ton Grovak çıkarıldığının Maden İşleri Genel Müdürlüğü elemanlarınca tespit edilmesi üzerine, Grovak'ın Maden Kanunu'na tabi olmaması nedeniyle 28.180,50-TL haksız kazanç sağlandığı gerekçesiyle bu tutarın yasal faizi ile birlikte tahsili için İstanbul İl Özel İdaresi tarafından anılan şahıs aleyhine alacak davası açılmıştır.

İdari yargı yerinde ;

İR-4708 sayılı (Mermer) Kalker Madeni ruhsatlı sahadan çıkarılan 26.302,90 ton Grovak'ın 3213 sayılı Maden Kanunu'na tabi olmaması nedeniyle 28.180,50 TL haksız kazanç elde edilmiş olduğundan bahisle, anılan tutarın tahsili amacıyla davacı hakkında 28.293.-TL tutarlı 07/06/2005 tarihli ödeme emrinin düzenlendiği ve bu ödeme emrinin ilanen tebliği üzerine 02/04/2009 tarih ve 074999 sayılı haciz tutanağı ile davacının menkul mallarına uygulanan haciz işleminin iptali istemiyle H.Ö. tarafından Kocamustafapaşa Vergi Dairesi Müdürlüğüne karşı dava açılmıştır.

Bu hali ile İstanbul İl Özel İdaresi tarafından Adli yargı yerinde açılan davanın konusu, davalı H.Ö. tarafından İR-4708 sayılı (Mermer) Kalker Madeni ruhsatlı sahada çıkarılan malzemenin bedelinin özel idareye ödenip ödenmeyeceğine ilişkin alacak davası olduğu; bu na karşılık, H.Ö. tarafından İdari yargı yerinde, Kocamustafapaşa Vergi Dairesi Müdürlüğüne karşı açılan davanın konusunun ise, mülga Taşocakları Nizamnamesi'nin 29. ve 30. maddelerinin uygulanması sonucu davacı adına kesilen para cezasının tahsili amacıyla düzenlenen ödeme emri ve buna bağlı olarak menkul mallara uygulanan haciz işleminin iptali istemine ilişkin dava olduğu, bu bağlamda adli ve idari yargı yerlerinde açılan davaların konularının ve taraf sıfatlarının farklı olduğu görülmektedir.

Esasen, Gaziosmanpaşa Asliye Hukuk Mahkemesinin, madenlerin mülkiyetinin Hâzineye ait olması nedeniyle asıl hak sahibi olarak Hâzinenin uğranılan zararı talep edebileceği yolundaki kararı üzerine kamu alacaklarının takibi ile sorumlu idare olarak Vergi Dairesi Müdürlüğünce tahsil işlemlerinin yürütüldüğü anlaşılmaktadır.

Buna göre adli yargı yerinde açılan davada mahkemece İl Özel İdaresinin yetkili idare- olmadığından bahisle davanın reddine karar verilmiş buna karşılık idari yargı yerinde açılan davada ise mahkemece bozma kararı üzerine dava esastan reddedilmiştir. Dolayısıyla adli ve idari yargı mercii kararlan arasında herhangi bir çelişki oluşmadığı gibi hüküm uyuşmazlığının varlığından da söz etme imkanı bulunmamaktadır.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, Gaziosmanpaşa 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 18/10/2001 tarih ve E: 1999/623, K:2001/833 sayıl kararı ile İstanbul 7. İdare Mahkemesinin 18/12/2015 gün ve E:2015/1347, K:2015/2371 sayılı kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunmadığından başvurunun reddine karar verilmesi gerekeceği düşünülmektedir." şeklinde karar vermiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasanın 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI: "… İstanbul İli, Gaziosmanpaşa İlçesi sınırları içinde H.Ö.'ün uhdesinde bulunan İR-4708 sayılı (Mermer) Kalker Madeni ruhsatlı sahada, 26.302,90 ton Grovak çıkarıldığının Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından tespit edilmesi üzerine, Grovak'ın Maden Kanununa tabi olmaması nedeniyle 28.180,50 t haksız kazanç sağlandığı gerekçesiyle bu tutarın yasal faizi ile birlikte tahsili için İstanbul İl Özel idaresi tarafından H.Ö. aleyhine açılan alacak davasında, Gaziosmanpaşa 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 18/10/2001 tarihli ve E.1999/623, K.2001/833 sayılı kararıyla; madenlerin mülkiyetinin Hazineye ait olduğu, 6664 sayılı Kanun ile ihalelerin yapılması, harç ve resimlerin tahsilinin vilayetlere bırakıldığı, davacı İl Özel İdaresinin kum ocaklarının sahibi olmadığı, madenlerin sahibi olan Hazinenin asıl hak sahibi olarak uğranılan zararı talep edebileceği, davacı İstanbul İl Özel İdaresinin böyle bir talebe hakkı olmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verildiği, söz konusu kararın temyiz ve karar düzeltme aşamasından geçerek kesinleştiği anlaşılmıştır.

Diğer taraftan, İstanbul İl Özel İdare Müdürlüğünün 19/02/2004 tarihli ve 08-176-660 sayılı yazısı ile mülga Taşocakları Nizamnamesine göre işlem yapılamadığından, anılan ruhsatlı maden ocağının Devletin hüküm ve tasarrufu altında olan yerlerden olması nedeniyle Grovak bedelinin Hazinece tahsil edilmesinin İstanbul Defterdarlığından istenildiği, bildirim üzerine davacının uhdesinde bulunan İR-4708 sayılı (Mermer) Kalker madeni sahasından çıkarılan 26.302,90 ton Grovak'ın 3213 sayılı Maden Kanununa tabi olmaması nedeniyle 28.180,50-TL haksız kazanç elde edilmiş olduğundan bahisle, anılan tutarın tahsili amacıyla davacı hakkında 28.293,00 t tutarlı 07/06/2005 tarihli ödeme emri düzenlendiği ve bu ödeme emrinin ilanen tebliği üzerine 02/04/2009 tarihli ve 074999 sayılı haciz tutanağı ile davacının menkul mallarına uygulanan haciz işleminin iptali istemiyle idari yargı yerinde iptal davası açıldığı görülmüştür. İstanbul 7. İdare Mahkemesinde görülen dava sonunda, Mahkemenin 28/04/2010 tarihli ve E.2009/1387, K:2010/801 sayılı kararı ile haksız fiil ve haksız iktisaptan doğan alacakların 6183 sayılı Kanun kapsamında yer almadığı, bu nedenle vergi, resim, harç ve ceza niteliğinde bulunmayan alacağın ödenmemesi üzerine uygulanan haciz işleminde hukuka uyarlık görülmediği gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir. Anılan Kararın temyizi üzerine Danıştay Sekizinci Dairesinin 04/06/2014 tarihli ve E.2011/586, K.2014/4709 sayılı kararıyla; hacze konu alacağın mülga Taşocakları Nizamnamesinin 29. ve 30. maddelerinin uygulanması sonucu kesilen para cezasından kaynaklandığı, kamu alacağı niteliğinde olan söz konusu alacağın 6183 sayılı Kanunun ilgili hükümleri kapsamında tahsili yoluna başvurulmasının mümkün olduğu gerekçesiyle Mahkeme kararı bozulmuştur. Bozmaya uyan İstanbul 7. İdare Mahkemesince davanın reddi yolunda verilen 18/12/2015 tarihli ve E.-K.2015/1347-2371 sayılı kararın temyiz ve karar düzeltme aşamalarından geçerek kesinleştiği anlaşılmıştır.

Davacı H.Ö. vekilince Uyuşmazlık Mahkemesine verilen 31/12/2018 tarihli dilekçe ile Gaziosmanpaşa 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 18/10/2001 tarihli ve E.1999/623, K:2001/833 sayılı kararı ile İstanbul 7. İdare Mahkemesinin 18/12/2015 tarihli ve E.2015/1347, K.2015/2371 sayılı kararından hangisinin uygulanacağı konusunda tereddüt doğduğundan ve hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiğinden bahisle hüküm uyuşmazlığının giderilmesi talebinde bulunulmuştur.

MEVZUAT YÖNÜNDEN İNCELEME:

İdari ve adli yargı kararlan arasında oluştuğu ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının çözümü için; öncelikle hüküm uyuşmazlığının oluşup oluşmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 2592 sayılı Kanun ile değişik 24. maddesinin birinci fikrasında, "7 nci maddede gösterilen yargı mercileri tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir." hükmü yer almaktadır.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a- Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli ve idari yargı mercileri tarafından

verilmesi,
b- Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,
c- Her iki kararın da kesinleşmiş olması,
d- Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,
e- Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız
bulunması,
Koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinde; ortada, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve yasa yollarına başvurularak şeklen kesinleşmiş; taraflarından en az birinin (H.Ö.) aynı olduğu kararların bulunduğu ve tüm kararlarda da davanın esasının hükme bağlandığı ve yasa yollarının tüketildiği anlaşılmıştır.

Ancak, anılan Mahkemelerce verilen hükümlerin konu ve dava sebebinin aynı olup olmadığı ve kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız; bulunup bulunmadığı konusunun ayrıca incelenmesinde fayda bulunmaktadır.

Gaziosmanpaşa 3. Asliye Hukuk Mahkemesindeki dava; İR-4708 sayılı (Mermer) Kalker Madeni ruhsatlı sahada, 26.302,90 ton Grovak çıkarıldığının Maden İşleri Genel Müdürlüğü elemanlarınca tespit edilmesi üzerine, Grovak'ın Maden Kanununa tabi olmaması nedeniyle 28.180,50-TLhaksız kazanç sağlandığı gerekçesiyle bu tutarın yasal faizi ile birlikte tahsili istemiyle İstanbul İl Özel İdaresi tarafından H.Ö. aleyhine açılmış ve Mahkemece madenlerin mülkiyetinin Hâzineye ait olması nedeniyle asıl hak sahibi olarak Hâzinenin uğranılan zararı talep edebileceği, davacı İstanbul İl Özel İdaresinin böyle bir talebe hakkı olmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

İstanbul 7. İdare Mahkemesindeki dava ise; İR-4708 sayılı (Mermer) Kalker Madeni ruhsatlı sahadan çıkarılan 26.302,90 ton Grovak'ın 3213 sayılı Maden Kanununa tabi olmaması nedeniyle 28.180,50-TL haksız kazanç elde edilmiş olduğundan bahisle, anılan tutarın tahsili amacıyla davacı hakkında düzenlenen 28.293,00-TL tutarlı 07/06/2005 tarihli ödeme emrinin ilanen tebliği üzerine 02/04/2009 tarihli ve 074999 sayılı haciz tutanağı ile davacının menkul mallarına uygulanan haciz işleminin iptali istemiyle H.Ö. tarafından Kocamustafapaşa Vergi Dairesi Müdürlüğüne karşı dava açılmış ve Mahkemece davanın reddine karar verilmiştir.

Bu hali ile İstanbul İl Özel İdaresi tarafından adli yargı yerinde açılan davanın konusu, davalı H.Ö. tarafından İR-4708 sayılı (Mermer) Kalker Madeni ruhsatlı sahada çıkarılan malzemenin bedelinin özel idareye ödenip ödenmeyeceğine ilişkin alacak davası olduğu; buna karşılık, H.Ö. tarafından idari yargı yerinde Kocamustafapaşa Vergi Dairesi Müdürlüğüne karşı açılan davanın konusunun ise, mülga Taşocakları Nizamnamesinin 29. ve 30. maddelerinin uygulanması sonucu davacı adına kesilen para cezasının tahsili amacıyla düzenlenen ödeme emri ve buna bağlı olarak menkul mallara uygulanan haciz işleminin iptali istemine ilişkin olduğu, bu sebeple adli ve idari yargı yerlerinde açılan davaların konularının farklı olduğu görülmektedir.

Bu duruma göre, İdare Mahkemesi ile Asliye Hukuk Mahkemesi kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğunun kabulü için gerekli olan koşullardan, "konu ve dava sebebinin aynı olması" ve "kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması" koşullarının gerçekleşmediği sonucuna varılmıştır.

SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle, adli ve idari yargı mercileri tarafından esasa ilişkin olarak verilen ve kesinleşen mahkeme kararlarının konuları ve dava sebeplerinin aynı olmaması ve kararlar arasında çelişki bulunmaması karşısında, hakkın yerine getirilmesini olanaksız kılan bir durum görülmediği için, 2247 sayılı Kanunun 24. maddesinde belirtilen koşulların birlikte gerçekleşmediği düşüncesiyle söz konusu başvurunun reddi gerekmektedir." demiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 25.11.2019 günlü toplantısında: Raportör-Hakim Gülşen AKA PEHLİVAN'ın 2247 sayılı Yasa'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada başvurunun reddi gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un "Mahkemenin görevi" başlığını taşıyan 1. maddesinde, "Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir" denilmiş; 24. maddesinde ise, 1 nci maddede gösterilen yargı mercileri tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığının kabul edileceği belirtilmiştir.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a) Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli ve idari yargı mercileri tarafından verilmesi,
b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,
c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,
d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,
e) Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen adli yargı kararlarının incelenmesinde;

Gaziosmanpaşa 3. Asliye Hukuk Mahkemesindeki dava; İR-4708 sayılı (Mermer) Kalker Madeni ruhsatlı sahada, 26.302,90 ton Grovak çıkarıldığının Maden İşleri Genel Müdürlüğü elemanlarınca tespit edilmesi üzerine, Grovak'ın Maden Kanununa tabi olmaması nedeniyle 28.180,50-TL haksız kazanç sağlandığı gerekçesiyle bu tutarın yasal faizi ile birlikte tahsili istemiyle İstanbul İl Özel İdaresi tarafından H.Ö. aleyhine açılmış ve Mahkemece madenlerin mülkiyetinin Hâzineye ait olması nedeniyle asıl hak sahibi olarak Hâzinenin uğranılan zararı talep edebileceği, davacı İstanbul İl Özel İdaresinin böyle bir talebe hakkı olmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

İstanbul 7. İdare Mahkemesindeki dava ise; İR-4708 sayılı (Mermer) Kalker Madeni ruhsatlı sahadan çıkarılan 26.302,90 ton Grovak'ın 3213 sayılı Maden Kanununa tabi olmaması nedeniyle 28.180,50-TL haksız kazanç elde edilmiş olduğundan bahisle, anılan tutarın tahsili amacıyla davacı hakkında düzenlenen 28.293,00-TL tutarlı 07/06/2005 tarihli ödeme emrinin ilanen tebliği üzerine 02/04/2009 tarihli ve 074999 sayılı haciz tutanağı ile davacının menkul mallarına uygulanan haciz işleminin iptali istemiyle H.Ö. tarafından Kocamustafapaşa Vergi Dairesi Müdürlüğüne karşı dava açılmış ve Mahkemece davanın reddine karar verilmiştir.

İdare Mahkemesi ile Asliye Hukuk Mahkemesi kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğunun kabulü için gerekli olan koşullardan, "konu ve dava sebebinin aynı olması" ve "kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması" koşullarının gerçekleşmediği anlaşılmıştır.

Bu durumda, yukarıda sözü edilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, adli ve idari yargı yerlerinde verilen kararlar arasındaki çelişki dolayısıyla hüküm uyuşmazlığı bulunduğundan söz edilemeyeceği açıktır.

Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen "konu ve dava sebebinin aynı olması" ve "kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması" koşullarını taşımayan başvurunun reddi gerekmiştir.

S O N U Ç:2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen "konu ve dava sebebinin aynı olması" ve "kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması" koşullarını taşımayan BAŞVURUNUN REDDİNE, 25,11.2019 günündeOY BİRLİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZERAKSU	SONER	

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN